Crearea, la nivel naţional, a bazei de date administrative privind localităţile din spaţiul românesc (precizări teoretice şi metodologice legate de cartografierea realităţilor geografice în spaţiul românesc)

Ionel BOAMFĂ[*]

Key-words: *administrative data, Romanian space, network of settlements, geographical realities*

1. Introducere

Pentru reprezentarea cartografică a diferitelor realităţi geografice, la cel mai detaliat nivel posibil, în spaţiul românesc[1] este necesară, în primul rând, cunoaşterea reţelei de aşezări, de când există informaţii (arheologice, epigrafice, istorice, documentare, statistice, politico-administrative) şi până în zilele noastre. Am optat pentru un asemenea demers, în primul rând deoarece spaţiul românesc se remarcă, de-a lungul timpului, printr-o formidabilă instabilitate a limitelor administrative, atât a celor externe (frontiere), cât şi a celor interne (dacă şi când acestea vor fi existat).

2. Probleme

În realizarea practică a acestui demers avem de rezolvat mai multe probleme. Printre acestea, evidenţiem dificultatea accesului la informaţii, mai ales pentru

[*] Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi, România.

[1] Înţelegem prin „spaţiu românesc” acel teritoriu care a aparţinut României în perioada sa de maximă extensiune, între cele două războaie mondiale. Acest teritoriu include, în prezent, România, partea basarabeană a Republicii Moldova, ţinutul Herţei, nordul Bucovinei, nordul şi sudul Basarabiei (aflate în componenţa Ucrainei), precum şi sudul Dobrogei – Cadrilaterul (aparţinând astăzi Bulgariei). În măsura posibilităţilor şi, în funcţie de informaţiile existente, pentru diverse perioade istorice, vom acorda atenţie şi acelor teritorii care au fost şi/sau sunt locuite şi astăzi de comunităţi româneşti, situate în Transnistria (privită în sens larg, ca teritoriul dintre Nistru şi Bugul de Sud), Podolia, Galiţia, nordul Maramureşului, Ungaria, Slovacia, R. Cehă, precum şi acelor comunităţi româneşti existente sau/şi dispărute, de pe cuprinsul Peninsulei Balcanice (morlaci, şopi, aromâni/ macedoromâni, meglenoromâni, istroromâni), continuatoare ale traco-geto-dacilor romanizaţi. Mai adăugăm faptul că atât Transnistria, cât şi unele comune şi oraşe din lungul actualei graniţe de vest a ţării (cu Ucraina, Ungaria şi Serbia) au aparţinut României pentru intervale de timp mai scurte (câteva luni – cazul celor din fostele comitate maghiare Bichiş şi Cenad, din vestul fostelor comitate Bihor şi Satul Mare şi din nordul fostului comitat Maramureş – în anii 1919–1920, sau câţiva ani –, unele comune din nordul judeţului interbelic Satul Mare, unde, în 1921, s-a realizat o rectificare de frontieră cu Cehoslovacia, alte câteva – în vestul judeţului Timiş-Torontal, care a suferit o altă rectificare de frontieră cu Regatul Sârbilor, Croaţilor şi Slovenilor/Iugoslavia, în 1926, ori Transnistria, până la Bugul de Sud – administrată de România, din toamna anului 1941, până la începutul anului 1944.

„Philologica Jassyensia”, An XI, Nr. 2 (22), 2015, p. 125–138

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

epocile mai vechi (epocile preistorice, antichitatea, Evul Mediu şi, într-o oarecare măsură, epoca modernă). Această problemă poate fi rezolvată, fie şi parţial, prin apelul la descoperirile arheologice, inscripţii, documente şi valorificarea materialului onomastic (toponime şi/sau antroponime).

O altă problemă este legată de variabilitatea decupajului administrativ (atunci când el a existat sau poate fi reconstituit). Ţinând cont de acest fapt, am optat pentru redarea – atât în fişierul cu date, cât şi pe fondurile de hartă – a reţelei de aşezări existente în fiecare epocă/perioadă istorică, a localităţilor arondate la nivelul actualelor unităţi administrative elementare (comune, oraşe, municipii), care vor fi agregate la nivelul judeţelor administrative interbelice[2]. Acest nivel de reprezentare va asigura şi posibilitatea de comparare – la nivel local şi/sau judeţean – între diferitele intervale istorice analizate. Vom utiliza, însă, pentru fiecare interval istoric, arondarea administrativă existentă în acel moment, în măsura în care ea exista sau/şi poate fi reconstituită[3].

Legat de problema precedentă, există o alta, legată de codificarea unităţilor administrative elementare (cătune, sate, mănăstiri, ferme izolate, moşii, mici unităţi meşteşugăreşti – de exemplu, aşa numitele *glăjării* medievale ardelene – cetăţi, târguri, oraşe, etc.), în aşa fel încât să fie respectată atât unicitatea şi continuitatea

[2] Am optat pentru aceste unităţi administrative judeţene ţinând cont de faptul că, dacă în Bulgaria, actualele regiuni Silistra şi Dobrici din Cadrilater corespund, cel puţin ca dimensiuni, unor judeţe româneşti (interbelice sau actuale), în teritoriile aflate azi în componenţa Republicii Moldova şi a Ucrainei, unităţile administrative postsovietice imediat superioare comunelor şi oraşelor sunt prea mici şi nu pot fi comparate cu decupajul judeţean românesc interbelic şi/sau actual.

[3] Astfel, una dintre dificultăţi este legată de imposibilitatea de a preciza ce fel de organizare administrativă a existat în anumite epoci/perioade istorice. Nu putem preciza decât cu aproximaţie ce unităţi administrative va fi avut, de exemplu, Regatul dac (probabil, fiecare trib va fi avut o asemenea unitate administrativă, dar limitele lor nu pot fi precizate) iar în ceea ce priveşte nivelul administrativ local, este dificil de stabilit dacă şi în ce măsură dacii aveau aşezări urbane. De asemenea, chiar dacă în perioada romană se cunoaşte cu o oarecare precizie atât decupajul regional (provincial), care se suprapunea (fie şi parţial) peste teritoriul locuit de traco-geto-daci, cât şi reţeaua de aşezări urbane, nu ştim aproape nimic despre nivelul de organizare a aşezărilor rurale (*vicus, pagus*) – în ce măsură acestea includeau, fiecare, doar câte o singură aşezare sau mai multe (precum comunele de azi). Despre perioada post-romană (secolele IV-IX/XII, la nord de Dunăre, un interval ceva mai scurt – la sud de fluviu), informaţiile legate de diviziunile administrative superioare unităţilor elementare lipsesc cu desăvârşire, iar cele de bază erau reprezentate doar de sate, organizate în obşti ţărăneşti. Chiar şi după apariţia statelor medievale româneşti, existenţa unui nivel administrativ intermediar între puterea centrală (domnia, Sfatul domnesc) şi cea locală (concentrată în sate şi în aşezări urbane – târguri, cetăţi, oraşe) – *judeţe, ţinuturi, scaune, comitate, districte, kazale* etc.– nu a dus şi la organizarea unităţilor administrative elementare în entităţi de tip comunal (care apar, în spaţiul extracarpatic cel puţin, abia după Unirea Principatelor, iar în Transilvania – după intrarea în vigoare a dualismului austro-ungar). Astfel, aşezările rurale existente se rezumau la sate (cu statut diferit – sate răzăşeşti/moşneneşti, sate aservite, aflate pe moşiile domneşti, mănăstireşti şi/sau boiereşti/nobiliare, adesea aceeaşi aşezare putând avea două părţi, cu statut diferit: o parte – sat de ţărani liberi, cealaltă – supusă unui stăpân feudal), oraşele fiind diferenţiate atât în spaţiul intracarpatic (unele erau „oraşe libere", având un oarecare grad de autonomie faţă de puterea centrală), cât şi în cel extracarpatic (unde feudalii au încurajat – în special în partea finală a Evului Mediu – apariţia unor târguri, supuse însă feudalului locului). O altă situaţie aparte se consemnează – după 1700, până la jumătatea secolului al XIX-lea – în Transilvania şi Banat: existau aşezări (rurale) cu o parte civilă a populaţiei şi o alta inclusă în „graniţa militară" austriacă. Iar asemenea exemple se pot da în continuare, dar credem că cele enumerate sunt suficiente şi ilustrative pentru a proba complexitatea situaţiilor ce pot fi întâlnite de-a lungul diferitelor epoci istorice.

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

aşezării (atât timp cât ea a existat), cât şi apartenenţa sa la nivelul administrativ superior existent în acea vreme – pe de-o parte, dar şi posibilitatea încadrării sale atemporale (pentru toate perioadele istorice analizate) în unităţi administrative elementare (comune, oraşe, municipii actuale) şi/sau judeţe (interbelice). După o îndelungă chibzuinţă, am decis ca, chiar cu riscul unor coduri lungi, greoaie, să aplicăm fiecărei aşezări un asemenea cod unic care va trebui să includă mai multe elemente de identificare proprie, sub forma unei/unor denominări alfa-numerice, care să cuprindă:

– apartenenţa la regiunea istorică actuală;
– încadrarea în judeţul interbelic corespunzător;
– includerea într-o unitate administrativă elementară actuală;
– după caz (dacă există şi/sau poate fi reconstituită) apartenenţa la decupajul administrativ existent în fiecare epocă.

Astfel, dubla codificare va cuprinde, în primele două coloane ale fişierului Microsoft Excel cu date, codul actual general al fiecărei aşezări (existente şi/sau dispărute), alocat comunei/oraşului/municipiului actual şi/sau al judeţului interbelic pe teritoriul căruia se localizează, iar a doua – codul specific, caracteristic fiecărei epoci/perioade istorice, doar pentru aşezările existente în acel interval istoric. Primul cod va include iniţialele României (interbelice), cele ale regiunii istorice mari (Moldova – în sens larg, Ţara Românească, Transilvania – în sens larg), numerotarea (în ordine alfabetică, dar cu cifre) a regiunilor propriu-zise[4], apoi a judeţelor interbelice componente (tot în ordine alfabetică, cu numere formate din două cifre), a municipiilor, oraşelor şi comunelor actuale aparţinătoare (cu numere formate din trei cifre, începând cu reşedinţa de judeţ, celelalte aşezări urbane – începând cu celelalte municipii, în ordine alfabetică, apoi – celelalte oraşe, tot în ordine alfabetică, continuând cu comunele, de asemenea notate alfabetic[5]) şi a

[4] Astfel, Moldova va include, în ordine alfabetică, Basarabia, Bucovina şi Moldova (partea neocupată de austrieci şi ruşi din vechea Ţară a Moldovei, cuprinsă între Carpaţi – la vest şi Prut – la est), Ţara Românească – Dobrogea (inclusiv Cadrilaterul), Muntenia şi Oltenia, iar Transilvania – Ardealul Banatul, Crişana şi Maramureşul.

[5] Deşi, în linii mari, decupajul administrativ comunal respectă vechile limite judeţene (şi regionale) interbelice, există şi situaţii-problemă, cum este, de exemplu, situaţia actualei comune Câineni (azi, în judeţul Vâlcea). Localităţile componente aparţin nu doar la două foste judeţe interbelice (satele de la est de Olt ţineau de Argeş, iar cele de la vest de râu – de fostul judeţ Vâlcea), ci şi la două regiuni geografico-istorice diferite: satele vestice ţineau de Oltenia, cele de la est de Olt – de Muntenia. Tot în actualul judeţ Vâlcea, după 1992, înglobarea comunei Goranul în componenţa municipiului Râmnicul Vâlcea a dus la trecerea municipiului oltean la est de Olt, în fostul judeţ muntean Argeş. Opţiunea noastră este de a diviza aceste unităţi administrative, în lungul Oltului, care, din prima parte a secolului al XVIII-lea, delimitează Oltenia de Muntenia. Pe de altă parte, deşi Crişana ar fi trebuit să cuprindă şi oraşul Brad şi mai multe comune din bazinul superior al Crişului Alb, am decis să lăsăm aceste unităţi administrative la judeţul (ardelean) Hunedoara, din care acestea fac parte încă din vremea comitatului maghiar cu acelaşi nume (apărut în a doua parte a secolului al XIX-lea). De asemenea, localităţile bănăţene alipite, încă din perioada interbelică, municipiului Arad vor rămâne la acesta (deci, la Crişana), chiar dacă istorico-geografic ele se găsesc în Banat. În ceea ce priveşte limitele intramoldoveneşti (mai ales cele dintre Basarabia şi Moldova), chiar dacă unele judeţe moldoveneşti (Botoşani, Iaşi, Fălciu) au trecut Prutul într-o parte a perioadei interbelice, datorită faptului că acele comune aparţin (istorico-geografic) Basarabiei – ne-a îndemnat să le lăsăm judeţelor basarabene de care aparţinuseră înainte de Unirea cu România. O altă problemă este legată de judeţele divizate de graniţele trasate în 1940: Rădăuţi, Dorohoi, Constanţa, Caliacra, Durostor. În cazul Rădăuţilor,

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

localităţilor (primele – reşedinţele unităţilor administrative elementare actuale, apoi, în ordine alfabetică, celelalte aşezări existente azi în componenţa acelei unităţi administrative elementare, urmate, în ordinea cronologică a apariţiei lor, de aşezările dispărute), numerotate cu două cifre. Al doilea cod va cuprinde, după caz, abrevierea ţării în componenţa căreia se afla aşezarea în acel interval istoric, numerotarea unităţii administrative intermediare (provincie, comitat, district, scaun, ţinut, eyalet/vilayet, sangeac/kaza, raia, gubernie, uezd, ocol, plai, plasă, regiune/raion, okrug etc.), apoi a diviziunilor elementare şi a localităţilor aparţinătoare. În coloanele următoare va fi notată denumirea provinciei interbelice, a judeţului interbelic, a unităţii administrative elementare actuale, apoi, după caz, a unităţilor administrative de nivel regional/judeţean şi/sau local existente în fiecare interval istoric, numele aşezării (pentru cele actuale), numele aşezărilor dispărute (pentru cele al căror nume nu se cunoaşte va fi notat, cu litere italice, toponimul actual ce le atestă) şi o rubrică de observaţii. Toate aceste elemente vor fi cuprinse într-o foaie de lucru Microsoft Excel, care va include precizări legate de fiecare perioadă, dar, pentru fiecare interval istoric se va realiza câte o foaie de lucru separată.

3. Precizări metodologice legate de crearea bazei de date administrative pentru spaţiul românesc

Referitor la cunoaşterea reţelei de aşezări, vom avea în vedere inventarierea acelor surse ce oferă informaţii legate de diferitele atestări ale locuirii în acest spaţiu: descoperiri arheologice (pentru epocile preistorice, antichitate şi o bună parte din Evul Mediu), colecţii de inscripţii (înregistrate, în mare măsură, în partea finală a antichităţii, mai rar şi doar pentru anumite regiuni, în Evul Mediu timpuriu), colecţii de documente (care surprind primele atestări documentare, apartenenţa administrativă, de regulă consemnate în epoca medievală, etc), înregistrările statistice (urbarii, conscripţii, catagrafii – realizate în secolele XVII-XVIII şi în prima parte a secolului al XIX-lea – şi recensăminte – după 1850), indicatoare de localităţi, dicţionare, enciclopedii, legislaţie privitoare la modificările administrative (referitoare, în principal, la perioada de după Unirea Principatelor). Foarte utilie sunt şi lucrările de sinteză ce surprind asemenea realităţi, pentru diferite perioade (de

frontiera divizează un judeţ bucovinean, judeţul Dorohoi a pierdut ţinutul Herţei, iar actuala graniţă româno-bulgară taie în diverse sectoare trei din cele 4 judeţe dobrogene. Fiind, în general, limite intraregionale, am decis reîntregirea fiecăruia dintre aceste judeţe, inclusiv la nivelul codurilor generale actuale. Şi în teritoriile ocupate de Uniunea Sovietică există asemenea probleme, atât în ceea ce priveşte vechea limită basarabeano-bucovineană (localităţi din Basarabia incluse în raioane cu o preponderenţă a unor localităţi bucovinene şi invers), cât şi în legătură cu divizarea unor judeţe basarabene: pe de-o parte, judeţul Hotin are o parte la Ucraina (nordul), o alta – la Republica Moldova, iar judeţele bugecene (Tighina, Cetatea Albă, Ismail, Cahul) au, în diverse proporţii, bucăţi de teritoriu în componenţa Republicii Moldova şi/sau a Ucrainei. În fiecare caz, aceste judeţe vor fi reîntregite între limitele lor interbelice. Mai rar, există şi situaţii de unităţi administrative ce trec peste limitele istorice dintre statele româneşti medievale. Astfel, din 1968, oraşul muntean Predeal, alipit judeţului (ardelean) Braşov, a înglobat şi satele Timişul de Jos şi Timişul de Sus ce ţin de Transilvania. Oraşul bănăţean Orşova (azi în componenţa unui judeţ oltean, Mehedinţi) are în componenţa sa vechea localitate olteană de graniţă Vârciorova. Comuna Ghimeş-Făget, din judeţul Bacău, include atât sate moldoveneşti, cât şi ardeleneşti, etc. În aceste cazuri, în măsura posibilităţilor, vom proceda la separarea localităţilor respective, conform vechilor diviziuni istorice.

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

exemplu, pentru Moldova, lucrarea lui Constantin Burac, ce tratează evoluția ținuturilor Țării Moldovei, din secolele XIV-XV, până la jumătatea veacului al XVIII-lea, având şi o listă cu atestările documentare ale localităților medievale moldovenești, grupate pe ținuturi, sau *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. I, părțile I–IV, care evidențiază atestările toponimice ale localităților din Moldova după 1774, ori, pentru Transilvania – cu Banatul, lucrarea lui Coriolan Suciu, în două volume, *Dicționarul istoric al localităților din Transilvania*; de asemenea, foarte utile sunt lucrările lui Nicolae Stoicescu, care a repertoriat, pe regiuni istorice, monumentele din Banat, Oltenia, Muntenia, Dobrogea şi Moldova). De un real folos sunt, în acelaşi sens, în special pentru perioada de până la al doilea război mondial, hărțile istorice şi cele topografice, începând cu cele realizate, din 1700 de stolnicul Constantin Cantacuzino (pentru Țara Românească), sau de domnitorul-cărturar Dimitrie Cantemir (pentru Moldova), de ridicările topografice austriece şi ruseşti din secolele XVIII-XIX, pentru Transilvania, Banat, Oltenia, Muntenia şi Moldova, precum şi de valoroasele colecții de hărți topografice românești, realizate, de la finele secolului al XIX-lea, de Institutul Geografic al Armatei române (astăzi Direcția Topografică Militară). Din multe dintre aceste surse de documentare vor fi extrase şi toponimele ce precizează existența de odinioară a unor aşezări dispărute (nume de tipul *Sălişte, Silişte, Selişte*, etc.). Precizăm că, deşi am adăugat o bibliografie extinsă, aceasta nu are în nici un caz pretenția de a fi exhaustivă.

Aceste date vor fi introduse în calculator, într-un fişier Microsoft Excel, cuprinzând codul unic (general) al aşezării (după precizările amintite anterior), precum şi codul specific. Fiecare localitate va primi acest cod specific pentru fiecare perioadă/moment, pe care, în măsura posibilităților, dacă are continuitate pe mai multe etape istorice, îl va păstra neschimbat, pentru aceste intervale de timp.

Acest cod va include, aşa cum am menționat, inițialele României (interbelice) – RO, cele ale regiunii istorice mari (Moldova – în sens larg – MLD, Țara Românească – TRO, Transilvania – în sens larg – TRS), numerotarea (în ordine alfabetică, dar cu cifre, începând cu cifra 1) a regiunilor propriu-zise, apoi a județelor interbelice componente (tot în ordine alfabetică, cu numere formate din două cifre – 01, 02, 03, etc.), a municipiilor, oraşelor şi comunelor actuale aparținătoare (cu numere formate din trei cifre, începând cu reşedința de județ[6] (001), celelalte aşezări urbane – începând cu celelalte municipii, în ordine alfabetică (002, etc.), apoi – celelalte oraşe, tot în ordine alfabetică, continuând cu comunele, de asemenea notate alfabetic) şi a localităților (primele – reşedințele unităților administrative elementare actuale, apoi, în ordine alfabetică, celelalte aşezări existente azi în componența acelei unități administrative elementare, urmate, în ordinea cronologică a apariției lor, de aşezările dispărute), numerotate cu două cifre (din nou, pornind de la 01, 02, 03, şi aşa mai departe).

[6] Excepție va face Bucureştiul, care, ca localitate, şi pentru că are statut de capitală a țării, dar şi deoarece numerotarea sectoarelor din componență va începe de la 01, va fi notat, pentru acest criteriu, în forma 00.

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

Al doilea cod va cuprinde, după caz, abrevierea ţării în componenţa căreia se afla aşezarea în acel interval istoric[7], numerotarea unităţii administrative intermediare (provincie, comitat, district, scaun, ţinut, eyalet/vilayet, sangeac/kaza, raia, gubernie, uezd, ocol, plai, plasă, regiune/raion, okrug etc.), apoi a diviziunilor elementare şi a localităţilor aparţinătoare.

Se adaugă celelalte coloane (deja menţionate), cuprinzând elemente referitoare la numele actual al localităţii, precum şi cel din perioada analizată (dacă nu se cunoaşte numele din perioada descoperirii arheologice, a atestării din document sau din inscripţie, se va nota, cu litere italice, toponimul actual din raza localităţii pe teritoriul căreia exista acea aşezare în respectiva perioadă istorică), regiunea geografico-istorică în care se încadrează, apoi, pe cât este posibil – apartenenţa statală (denumirea din acea perioadă a entităţii politico-administrative), numele unităţii/unităţilor administrativă/administrative (destul de relativă, în perioada statului geto-dac, dar suficient de exactă, în multe cazuri, în perioada daco-romană şi, ulterior, din secolele XII-XIV, pentru statele medievale româneşti), atât la nivele administrative superioare (judeţ/comitat/district/eyalet/megye/vilayet/uezd şi/sau regiune, respectiv, plasă/plai/ocol/cerc/járás/sangeac/kaza/vedomostie şi/sau raion, etc.), cât şi, dacă există[8], la nivel de unitate administrativă de bază (municipiu, oraş, comună şi altele), precum şi intervalul de timp în care a funcţionat acea încadrare administrativă (cât mai exact posibil), dar şi precizări/observaţii legate de dispariţii de aşezări, schimbări de nume, comasări de localităţi, etc..

Precizările referitoare la fiecare epocă/perioadă istorică vor fi notate separat, în câte o foaie de lucru Microsoft Excel. La final, o foaie de lucru Microsoft Excel va cuprinde toate precizările (începând cu codul general şi cel specific) legate de fiecare localitate, de la primele atestări arheologice, epigrafice, documentare, onomastice, statistice şi până astăzi, grupate pe mari regiuni istorico-geografice, judeţe interbelice şi unităţi administrative elementare actuale (municipii, oraşe, comune). Spre exemplu, dacă ne referim la codul general, pentru Bucureşti, acesta va avea forma ROTRO20600100[9], pentru municipiul Cluj codul va fi

[7] Pentru intervalele în cazul cărora nu se poate preciza apartenenţa la o entitate politico-administrativă, se vor utiliza următoarele abrevieri, pur convenţionale: SP = spaţiul preistoric (pentru epocile preistorice), TD = teritoriul traco-dac (pentru perioadele în care spaţiul carpato-balcanic, locuit de traco-geto-daci nu a avut organizări statale), DR = teritoriul daco-roman (pentru perioada migraţiilor). Pentru celelalte situaţii vor fi folosite următoarele abrevieri: FR = Frigia, LD = Lidia, OD = Regatul odrys, DC = Dacia (Regatul dac), PI = Imperiul persan, MI = Macedonia (regat, imperiu), GC = colonii greceşti, TH = Tracia (regat elenistic), RI = Roma (Imperiul roman), RB = Imperiul roman de răsărit (bizantin), RW = Imperiul roman de apus, BG = Bulgaria, HU = Ungaria, RS = Serbia, TR = Turcia (Imperiul otoman), AH = Austria (Austria habsburgică, Austro-Ungaria), PL = Polonia (inclusiv Uniunea polono-lituaniană), RU = Rusia, PR = Ţările (Principatele) Române, CS = Cehoslovacia, RO = România.

[8] Pentru intervalele istorice fără o organizare administrativă atestată superioară localităţilor, strict convenţional vom utiliza şi criteriile regional şi judeţean.

[9] Codul poate fi „decriptat” astfel: RO = România, TRO = Ţara Românească, 2 = Muntenia, 06 = judeţul Ilfov, 001 = municipiul Bucureşti, 00 = codul pentru întreaga localitate (ţinând cont că aceasta are în componenţă mai multe sectoare, care actualmente, vor primi codurile de la 01 la 06). Acolo unde nu se mai menţionează, abrevierea RO pentru România, se subînţelege că este vorba de aceeaşi apartenenţă statală.

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

ROTRS10400101[10], pentru Cernăuți codul va avea forma ROMLD20200101[11], pentru municipiul Lugoj (județul Severin), va fi ROTRS20300101[12], iar pentru satul Arpașul de Sus (județul Făgăraș) – ROTRS010500302[13]. În cazul codului specific, pentru așezarea de la *Andrieșeni* (județul Iași[14]), datată în epoca bronzului acesta va fi TDMLD307001[15], codul localității Buridava (Ocnița, județul Vâlcea), pentru perioada dacică va fi DCTRO305001[16], codul coloniei grecești Tyras (Cetatea Albă) pentru perioada daco-romană (de apartenență la provincia Mœsia Inferior) va fi de forma RIMOS103001[17], cel al așezării din locul numit *Teba* (Mediaș, județul Târnava Mare), atestată în perioada migrațiilor va fi DRTRS112006[18], cel al orașului Bacău, pentru a doua jumătate a secolului al XVIII-lea va avea forma PRMLD10101001[19], cel al așezării Küstenge (Constanța) din prima parte a secolului al XIX-lea (când era parte a eyaletului otoman Sīlīstrê) va avea forma TRKBK30101001[20], al orașului Arad la începutul secolului trecut (ca parte a Ungariei, în cadrul Imperiului austro-ungar) ar urma să fie AHERD4010100101[21], cel al orașului Sighetul Marmației (județul Maramureș), pentru perioada interbelică va fi ROTRS4010200101[22], iar cel al orașului Turnul Severin, pentru intervalul 1960-1968, va avea forma ROTRO51200101[23]. Se poate remarca faptul că, pe de-o parte, nu toate codurile au aceeași „lungime” (complexitatea lor fiind dată – sau nu –, după caz, de prezența/absența unor nivele administrative), iar pe de altă parte faptul că, mai ales pentru etapele istorice premergătoare epocii moderne, chiar și acolo unde există anumite nivele administrative, am realizat o „îmbinare” între unități

[10] TRS = Transilvania, 1 = Ardeal, 04 = județul Cluj, 001 = municipiul Cluj, 01 = localitatea Cluj.

[11] MLD = Moldova, 2 = Bucovina, 02 = județul Cernăuți, 001 = orașul regional Cernăuți, 01 = localitatea Cernăuți.

[12] TRS = Transilvania, 2 = Banat, 03 = județul Severin, 001 = municipiul Lugoj, 01 = localitatea Lugoj.

[13] TRS = Transilvania, 1 = Ardeal, 05 = județul Făgăraș, 003 = comuna Arpașul de Jos, 02 = satul Arpașul de Sus.

[14] Toate localizările spațiale, acolo unde ele apar și dacă nu se fac alte precizări, se referă la încadrarea în regiunile geografico-istorice amintite, respectiv în județele interbelice.

[15] TD = teritoriul traco-dac, MLD = Moldova (în sens larg), 3 = Moldova, 07 = județul Iași, 001 = localitatea *Andrieșeni* (notată cu litere italice deoarece nu se cunoaște numele așezării din epoca bronzului).

[16] DC = Regatul dac, TRO = Țara Românească, 3 = Oltenia, 05 = județul Vâlcea, 001 = localitatea Buridava.

[17] RI = Imperiul roman, MOS = Mœsia, 1 = Mœsia Inferior, 03 = județul Cetatea Albă, 001 = localitatea Tyras.

[18] DR = teritoriul daco-roman, TRS = Transilvania, 1 = Ardeal, 12 = județul Târnava Mare, 006 = locul numit *Teba* din hotarul actualului municipiu Mediaș (denumirea prefeudală nefiind cunoscută).

[19] PR = Principatele Române, MLD = Moldova, 1 = Moldova (existau, în acea vreme, și raiaua Hotinului și cea a Tighinei, ambele sub autoritate otomană), 01 = ținutul Bacău, 01 = ocolul Bistrița de Jos, 001 = târgul Bacău.

[20] TR = Imperiul otoman, KBK = Kuzey Balkanlar (Balcanii de Nord), 3 = eyaletul Sīlīstrê, 01 = sangeacul Tulcea, 01 = kazaua Küstenge, 001 = localitatea Küstenge.

[21] AH = Austro-Ungaria, ERD = Erdely, 4 = Partium, 01 = Aradi megye, 01 = Aradi járás, 001 = Arad (reședința comitatului), 01 = localitatea Arad.

[22] TRS = Transilvania, 4 = Maramureș, 01 = județul Maramureș, 02 = plasa Sighet, 001 = orașul Sighetul Marmației, 01 = localitatea Sighetul Marmației.

[23] TRO = Țara Românească, 5 = regiunea Oltenia, 12 = raionul Turnul Severin, 001 = orașul regional Turnul Severin, 01 = localitatea Turnul Severin.

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

administrative cunoscute (la nivelele unde există) şi cele utilizate pentru codul general (în special la nivel regional şi judeţean). Toate exemplele au, cel puţin în acest stadiu al demersului nostru, un caracter pur orientativ.

După definitivarea fişierului cu informaţiile legate de aşezări, va urma realizarea mai multor fonduri de hartă ce vor cuprinde localităţile existente (cu atributul corespunzător codului din fişierul Microsoft Excel) şi decupajul administrativ (dacă şi pentru ce perioadă este atestat şi cunoscut), pentru fiecare perioadă/moment istoric, în funcţie şi de modificările politico-administrative externe (modificări de frontiere) şi/sau interne (reforme administrative, comasări, desfiinţări de localităţi, comune, etc.).

4. Schiţă a evoluţiei istorice a decupajului administrativ în spaţiul românesc

Epocile preistorice. Pentru epocile preistorice este de presupus că singurul nivel administrativ existent a fost dat de comunităţile gentilic-patriarhale (obştile gentilice, transformate, treptat, în obşti teritoriale, constituite, preponderent, dacă nu exclusiv, din ţărani liberi, existenţa şi cunoaşterea lor fiind posibilă, practic, doar pe baza descoperirilor arheologice).

Epoca antică. În perioada conturării uniunilor de triburi şi, ulterior, a organismelor politico-statale (statele create de traco-frigieni şi lydieni în Asia Mică – în primele secole ale mileniului I î. Hr., statul odrys, pentru secolele V–I î. Hr., cel geto-dac, de la Burebista la Decebal, în secolele I î. Hr.–I d. Hr.), apare un început de organizare la un nivel superior, care cuprindea şi centre aproape urbane (cu o diferenţiere social-economică în mai multe categorii de profesiuni: meşteşugari, comercianţi, scribi, militari, aparat administrativ, lucrători în mine, multe dintre ele atestate arheologic, epigrafic şi/sau documentar, etc), fortificate – adesea reşedinţele vechilor uniuni de triburi.

Ulterior, în perioada romană, înregistrăm atât un foarte activ proces de urbanizare (care explică, măcar în parte, şi intensa romanizare a acestor regiuni), cât şi apariţia primului decupaj de tip regional – provinciile, mai întâi în Asia Mică – Pont-Bithynia, apoi în Peninsula Balcanică – Macedonia, Tracia, Moesia Inferior, Moesia Superior şi, în fine, la nord de Dunăre – Dacia, reorganizată în mai multe rânduri. Acest decupaj provincial (confirmat atât documentar, cât şi epigrafic) a fost şi el reconfigurat, mai ales la sud de Dunăre, până în veacul al VII-lea d. Hr., la nord de Dunăre, Dacia fiind abandonată spre finalul secolului al III-lea d. Hr., dar cu reveniri temporare (şi parţiale[24]) ale Imperiului, în secolul al IV-lea (sub Constantin cel Mare) şi al VI-lea (în vremea lui Justinian).

Epoca medievală. După dispariţia autorităţii romane (secolul al III-lea, la nord de Dunăre şi la începutul celui de-al VII-lea – la sud de fluviu), comunităţile locale (atestate, de această dată, din nou, exclusiv de mărturii arheologice), exclusiv rurale şi/sau ruralizate, s-au organizat în obşti ţărăneşti (numite de Nicolae Iorga „romanii populare”), care, din secolele VIII-IX, odată cu conturarea unui nou popor neo-latin (cel român), s-au „coagulat” în uniuni de obşti, de tipul cnezatelor,

[24] În sensul că legiunile romane nu au (re)încorporat la Imperiu decât unele regiuni din partea sudică a României de azi (în special din Oltenia, dar şi din Muntenia şi Banat).

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

ducatelor şi voievodatelor, adesea numite „ţări”, care au stat la baza constituirii statelor medievale româneşti. Dacă la sud de Dunăre, Ţaratul româno-bulgar, afirmat sub conducerea dinastiei româneşti a Asăneştilor (1185-1277) a fost acaparat, definitv, după 1280, de elita nobiliară bulgară, iar în Transilvania şi Banat regalitatea maghiară a împiedicat acest proces de „coagulare” (rezultând, totuşi, un voievodat autonom al Transilvaniei), la sud şi est de Carpaţi, după 1300 s-au constituit, ca state româneşti independente, Ţara Românească (care a inclus, după 1388, şi Dobrogea, ameninţată de înaintarea din sudul Balcanilor a puterii otomane) şi Moldova.

Încă din primele decenii de existenţă independentă, cele două state şi-au creat şi diviziunile administrative de nivel departamental – judeţele (în Ţara Românească) şi ţinuturile (în Moldova), având la bază tradiţia politico-juridică a vechilor *judicium* din perioada daco-romană. După modelul judeţelor româneşti, saşii şi secuii din Transilvania, colonizaţi de Regatul Ungariei, s-au organizat în scaune de judecată, în vreme ce regalitatea de la Buda a organizat o mare parte a regiunilor intracarpatice în comitate, după modelul feudal occidental (aceste unităţi administrative fiind menţionate în documentele medievale). Acolo unde comunităţile româneşti au supravieţuit, fie şi temporar, în afara limitelor celor trei state româneşti medievale (în Imperiul bizantin, ţaratele bulgare, Serbia medievală, Croaţia, Ungaria, Polonia, etc.), ele au beneficiat de o organizare specifică, tipic românească, menţionată de autorităţile statelor respective, sub numele de „jus valachicus”, „jus valachorum” (ulterior, până şi otomanii au recunoscut şi respectat aceste autonomii româneşti, pe măsură ce au înaintat spre centrul Europei). Judeţele şi ţinuturile au fost subdivizate, treptat, în mai multe subunităţi mai mici, numite plaiuri – în zonele montane, ocoale sau plăşi – în cele mai joase. Pericolul otoman a afectat, după 1400, statele româneşti, care au suferit pierderi teritoriale (succesiv, după 1417, Dobrogea a fost transformată în paşalâc, Turnul[25], Giurgiu, Brăila şi Tighina au devenit raiale turceşti, apoi o mare parte a Banatului şi chiar arealul din jurul Oradei au devenit, de asemenea, paşalâcuri. Totuşi, toate cele 3 state româneşti şi-au conservat existenţa, ca state aflate sub suzeranitatea otomană, plătind tribut Înaltei Porţi. Din 1711, timp de aproximativ un secol, şi Hotinul a devenit raia turcească.

Epoca modernă. După 1700, ofensiva statelor creştine vecine a dus la anexarea, succesivă, de către acestea a unor teritorii româneşti: Transilvania (în 1699), Banatul (1718) şi Oltenia (în acelaşi an, dar numai până în 1739), Bucovina (în 1775) – toate, de către Imperiul habsburgic şi Basarabia (în 1812) – de către Imperiul ţarist. Procesul de modernizare, declanşat în Principatele Dunărene (Ţara Românească şi Moldova) după Revoluţia lui Tudor Vladimirescu (1821) a dus la schimbări rapide, inclusiv în ceea ce priveşte decupajul politico-administrativ (unele judeţe sau ţinuturi fiind desfiinţate şi încorporate la unităţile administrative vecine), pentru ca, după Unirea Principatelor, prin Legea comunală din 1864, să fie înfiinţate

[25] Deşi astăzi sunt în vigoare alte norme ortografice privind scrierea articolului hotărât masculin în cazul numelor proprii (diferite de cele referitoare la acelaşi articol pentru substantivele comune), vom utiliza normele ortografice aflate în uz până în perioada interbelică şi în primii ani ai perioadei postbelice. Astfel, vom nota *Turnul, Satul Mare, Râmnicul Vâlcea, Târgul Bujor, Arpaşul de Jos*, în loc de *Turnu, Satu Mare, Râmnicu Vâlcea, Târgu Bujor, Arpaşu de Jos*, utilizate astăzi ca forme oficiale.

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

comunele (urbane şi rurale), iar nivelul departamental să fie unificat, toate unităţile de acest tip fiind denumite judeţe (inclusiv în Moldova), subîmpărţite în plăşi. Administraţia românească a reformat, de mai multe ori, aceste nivele (cel mai afectat fiind nivelul comunal), în anii 1887, 1894, 1904, extinzând organizarea administrativă românească şi în regiunile încorporate în această perioadă (în sudul Basarabiei, între 1856 şi 1878, unde, ulterior, administraţia rusă a menţinut această organizare până la Unirea acestei provincii cu Ţara, în martie 1918, în nordul Dobrogei, din 1880 şi în sudul acestei regiuni – Cadrilaterul, din 1914).

Epoca contemporană. În urma primului război mondial, când s-au unit cu România (1918), succesiv, Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banatul, Crişana şi Maramureşul, s-a impus necesitatea uniformizării şi armonizării organizării administrative pe întregul teritoriu al României Mari, astfel încât, s-a promulgat, de către legislativ, o nouă lege, în 1925, afectată şi ea, de modificări, în 1929, 1931 şi 1936. Temporar, în anii 1929–1931, cu intenţia descentralizării administrative, s-a încercat crearea unui nivel administrativ regional, judeţele fiind agregate în 7 directorate ministeriale. Încercarea efemeră a lui Carol al II-lea de a desfiinţa, prin comasarea în 10 ţinuturi, de nivel regional, a judeţelor interbelice (1938) a avut un caracter efemer, în toamna anului 1940 revenindu-se la organizarea în judeţe. Aceasta s-a aplicat pe un teritoriu sensibil diminuat, în urma rapturilor teritoriale din a doua parte a acestui an, dar, în anii 1941–1944, a fost extinsă, nu doar asupra Basarabiei, nordului Bucovinei şi ţinutului Herţei (eliberate de sub ocupaţia sovietică), ci chiar şi asupra Transnistriei. Ultima parte a celui de-al doilea război mondial a readus nordul Transilvaniei (ocupat în 1940 de Ungaria horthystă) la România, dar a consemnat şi cedarea, din nou, a teritoriilor ocupate de URSS în 1940 (în vreme ce Cadrilaterul încorporat, tot în 1940, de Bulgaria, a rămas în componenţa statului vecin de la sud de Dunăre).

Venirea la putere, din 1945, a comuniştilor, cu sprijin militar sovietic, a afectat şi organizarea politico-administrativă. Astfel, în 1950, judeţele şi plăşile au fost desfiinţate, fiind înlocuite, după model sovietic, cu regiuni, subdivizate în raioane. Acest model de tip sovietic a suferit, însă, mai multe modificări, ce au afectat atât numărul, cât şi configuraţia unităţilor administrative: 1952, 1956 şi 1960. În 1964, regimul a modificat, printr-un decret, numeroase nume de localităţi, comune, oraşe, etc. Ascensiunea la vârful regimului a lui Nicolae Ceauşescu (1965) a dus, în februarie 1968, la revenirea la organizarea tradiţională a României în judeţe, dar nu toate unităţile de acest tip, existente până în 1950 au reapărut pe harta ţării. În plus, dacă raionul suplinise şi preluase multe din funcţiile vechilor plăşi, aceste unităţi nu au mai fost reînfiinţate, fapt ce a favorizat stagnarea sau chiar reculul vechilor centre de plasă/raion (adesea, oraşe mici sau comune cu un rol important, în plan local, de releu la nivelul comunelor învecinate). La finele aceluiaşi an, un decret ducea la comasarea a numeroase comune. Organizarea judeţeană apărută în 1968 a fost, şi ea, modificată, atât în 1979, când, pe de-o parte, numărul sectoarelor Capitalei a fost redus de la 8 la 6, iar pe de altă parte au apărut câteva zeci de noi municipii, pe lângă cele create cu 11 ani mai devreme. La începutul anului 1981 au fost înfiinţate, prin reorganizarea judeţelor Ilfov şi Ialomiţa, judeţele Giurgiu şi Călăraşi, comunele din jurul Capitalei fiind reunite într-un Sector agricol Ilfov, subordonat Bucureştiului. Ultima reglementare comunistă a

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

fost operată în aprilie 1989, când, pe de-o parte, un număr de comune a fost ridicat la rangul de oraş, iar altele – desfiinţate, prin comasare, în cadrul aşa-numitei politici de „sistematizare”. Această măsură de desfiinţare de comune a fost abrogată la începutul anului 1990, în anii următori, procesul legislativ ducând, pe de-o parte, la ridicarea Ilfovului la rang de judeţ (1996), iar pe de altă parte la reînfiinţarea, în anii 1994–2012, a câtorva sute de comune, desfiinţate la sfârşitul anului 1968.

Aceeaşi instabilitate politico-administrativă a cunoscut şi al doilea stat românesc independent (re)apărut pe harta Europei în 1991: Republica Moldova. Numeroase schimbări au afectat numărul şi configuraţia unităţilor administrative din perioada sovietică: în mai 1948 au fost desfiinţate judeţele din perioada administraţiei româneşti şi înlocuite cu raioane, acest act fiind urmat de o politică de reducere a numărului acestor unităţi de la 60 până la 35, în 1959. În acest an, pentru scurt timp, regimul sovietic a comasat raioanele în 4 districte – Bălţi, Chişinău, Tiraspol şi Cahul – desfiinţate în 1963. Dacă în 1964 mai existau doar 26 de raioane, ulterior numărul lor va creşte, la 31 în 1969, 33 în 1972, ajungând la 40 în 1981. După 1991, mai ales după ce forţele reformiste au câştigat alegerile din 1998, s-a manifestat opţiunea revenirii la forma românească tradiţională de organizare administrativă – judeţul. Acest fapt a fost realizat în noiembrie 1998, fiind create 9 judeţe (inclusiv judeţul Dubăsari, ce grupa unităţile administrative din partea transnistreană) la care, cu statut echivalent judeţului se adăuga Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia (cu statut autonom din 1994) şi municipiul Chişinău, ce avea statut special din 1995, fiind împărţit în 5 sectoare. Revenirea forţelor comuniste la putere (2001) a dus la reîntoarcerea la nivelul administrativ raional (din 2002), situaţie ce se menţine şi în prezent, chiar dacă, din 2009, la conducerea celui de-al doilea stat românesc s-au reinstalat forţele politice pro-europene, reformiste.

5. Concluzii

În urma finalizării acestor activităţi, se vor putea stabili şi reprezenta cartografic, cu mai multă precizie, pe epoci istorice, în funcţie şi de datele existente (dacă ele există sau pot fi calculate), realităţile demografice, social-economice, etno-confesionale, toponimice, antroponimice etc, la un nivel pe cât de detaliat posibil, pentru fiecare epocă şi perioadă istorică. Acest fapt va uşura şi munca tuturor acelor specialişti care doresc să realizeze comparaţii, pentru diferite arii geografice şi perioade istorice diverse, a celor care realizează monografii sau diverse studii pe teme geografice, etnografice, istorice, economice, sociale, politice, demografice, onomastice, lingvistice ş.a.m.d.

Bibliografie selectivă

Arbore 1904: Zamfir Arbore, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti, Atelierele Grafice SOCEC&Co.

Burac 2002: Constantin Burac, *Ţinuturile Moldovei până la mijlocul secolului al XVIII-lea*, Bucureşti, Editura Academica.

Colescu 1914: Leonida Colescu, *Dicţionarul statistic al României*, vol. I-II, Bucureşti.

Cornea 2003: Sergiu Cornea, *Organizarea administrativă a Basarabiei (1812–1917)*, Universitatea de Stat, Cahul.

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

Cornea 2012: Sergiu Cornea, *Evoluția delimitării teritorial-administrative a Republicii Moldova: de la centralizare la recentralizare*, în „Caietul Științific”, 5/2011, p. 71–78, Chișinău.

Donat, Pătroiu, Ciobotea 2000: Ion Donat, Ion Pătroiu, Dinică Ciobotea, *Catagrafia obștească a Țării Românești din 1831*, Craiova, Editura Helios.

Frunzescu 1872: Dimitrie Frunzescu, *Dicționar topografic și statistic al României*, București, Tipografia Statului.

Ghinea 2002: Dan Ghinea, *Enciclopedia geografică a României*, București, Editura Enciclopedică.

Grigorovitza 1908: Emanuil Grigorovitza, *Dicționarul geografic al Bucovinei*, București, Atelierele Grafice SOCEC&Co.

Ionașcu 1922: I. Ionașcu, *Dicționarul statistic al Bucovinei*, București, Tipografia „Gutenberg” S.A.

Istrati 2009: Corneliu Istrati, *Catagrafia fiscală a Moldovei din anul 1831*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.

Lahovari, Brătianu, Tocilescu 1898–1902: G. I. Lahovari, C. I. Brătianu, Gr. G. Tocilescu, *Marele Dicționar Geografic al României*, București, Stab. Grafic J. V. SOCECŬ.

Martinovici, Istrati 1921: Constantin Martinovici, Nicolae Istrati, *Dicționarul Transilvaniei, Banatului și al celorlalte ținuturi alipite*, Cluj, Institutul de Arte Grafice „Ardealul”.

Meruțiu 1929: Vasile Meruțiu, *Județele din Ardeal și din Maramureș până în Banat*, Cluj, A. G. Ardealul.

Moldovan, Togan 1909: Silvestru Moldovan, Nicolae Togan, *Dicționarul numirilor de localități cu poporațiune română din Ungaria*, Sibiu.

Nistor 2000: Ioan Silviu Nistor, *Comuna și județul*, Cluj, Editura Dacia.

Stoicescu 1970: Nicolae Stoicescu, *Bibliografia localităților și monumentelor istorice din România. I. Țara Românească*, vol. I–II, Craiova, Editura Mitropoliei Olteniei.

Stoicescu 1973: Nicolae Stoicescu, *Bibliografia localităților și monumentelor istorice din Banat*, Timișoara, Editura Mitropoliei Banatului.

Stoicescu 1974: Nicolae Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, București.

Suciu 1967–1968: Coriolan Suciu, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, București, Editura Academiei.

*** (1870), *1870. évi XLII. törvénycikk a köztörvényhatóságok rendezéséről*, Budapest.

*** (1876), *1876. évi XXXIII. törvénycikk némely törvényhatóság területének szabályozásáról és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről*, Budapest.

*** (1877), *1877. évi I. törvénycikk némely törvényhatóságok véglegesen megállapitott területének az 1876. évi XXXIII. tc. rendelkezése folytán törvénybe iktatásáról*, Budapest.

*** (1880), *1880. évi LV. törvénycikk Krassó és Szörény megye egyesitéséről*, Budapest.

*** (1960), *Az első Magyarországi népszámlálás (1784-1787)*, Központi Sztatisztikai Hivatal Könyvtára, Budapest.

*** (1940), *Decret-Lege din 21 septembrie 1940*, „Monitorul Oficial”, 22 septembrie 1940, București.

*** (1950), *Decretul nr. 259 din 28 decemvrie 1950 privind organizarea și funcționarea Sfaturilor Populare*, București.

*** (1952), *Decretul nr. 331 din 19 septembrie 1952 privind modificarea Legii nr. 5/1950*, București.

*** (1956) *Decretul nr. 12 din 4 ianuarie 1956 cu privire la modificarea Legii nr. 5/1950*, București.

*** (1960), *Decretul nr. 299 din 27 august 1960 pentru modificarea anexei la Decretul nr. 12/1956 cu privire la modificarea Legii nr. 5/1950*, București.

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

*** (1979), *Decretul nr. 281 din iunie 1979 pentru organizarea ca municipii a reşedinţelor de judeţ*, „Buletinul Oficial” nr. 54, 27 iulie 1979, Bucureşti.
*** (1990), *Decret-Lege nr. 38 din 22 ianuarie 1990 privind abrogarea Legii nr. 2/1989 referitoare la organizarea administrativă a teritoriului ţării*, Bucureşti.
*** (1962-1966), *Dicţionar enciclopedic român*, vol. I–IV, Bucureşti, Editura Politică.
*** (1923), *Dicționarul statistic al Basarabiei*, Chișinău, Tiparul Societății Anonime „Glasul Țării”.
*** (1954), *Indicatorul alfabetic al localităților din R. P. Română*, București, Editura de Stat pentru Literatură Științifică.
*** (1956), *Indicator alfabetic al localităților din Republica Populară Română*, București, Editura de Stat pentru Literatură Științifică.
*** (1943), *Indicatorul localităților din România*, București.
*** (1932), *Indicatorul statistic al satelor și unităților administrative din România*, București.
*** (1864), *Legea nr. 394 din 31 martie 1864 pentru comunele urbane și rurale*, „Monitorul Oficial”, nr. 75, 1/14 aprilie 1864, București
*** (1880), *Legea pentru organizarea Dobrogei din 9 martie 1880*, „Monitorul Oficial”, 10 martie 1880, București
*** (1914), *Legea pentru organizarea Dobrogei Noi din 31 martie 1914*, Monitorul Oficial, 31 martie 1914, București.
*** (1925), *Legea nr. 95 din 14 iunie 1925 pentru unificarea administrativă*, Monitorul Oficial nr. 128, 14 iunie 1925, București.
*** (1929), *Legea nr. 167 din 29 iulie 1929 pentru organizarea administrațiunii locale*, Monitorul Oficial nr. 170, 3 august 1929, București
*** (1936), *Legea administrativă nr. 569 din 26 martie 1936*, „Monitorul Oficial”, 27 martie 1936, București.
*** (1938), *Legea administrativă din 14 august 1938*, „Monitorul Oficial”, nr. 187, 14 august 1938, București.
*** (1941), *Legea nr. 790 privitoare la organizarea Basarabiei și Bucovinei*, „Monitorul Oficial”, nr. 209, 4 septemvrie 1941, București.
*** (1950), *Legea nr. 5 din 7 septembrie 1950 pentru raionarea administrativ-economică a teritoriului Republicii Populare Române*, „Buletinul Oficial”, nr. 77, 8 septembrie 1950, București.
*** (1960), *Legea nr. 3 din 24 decembrie 1960 pentru îmbunătățirea împărțirii administrative a teritoriului Republicii Populare Române*, „Buletinul Oficial”, nr. 27, 27 decembrie 1960, București.
*** (1968), *Legea nr. 2 din 16 februarie 1968 privind organizarea administrativă a teritoriului Republicii Socialiste România*, „Buletinul Oficial”, nr. 17-18, 17 februarie 1968, București.
*** (1968), *Legea nr 57 din 26 decembrie 1968 privind organizarea și funcționarea consiliilor populare*, „Buletinul Oficial”, nr. 168, 26 decembrie 1968, București.
*** (1989), *Legea nr. 2 din 25 aprilie 1989 privind îmbunătățirea organizării administrative a Republicii Socialiste România*, „Buletinul Oficial”, 26 aprilie 1989, București.
*** (1996), *Legea nr. 35 din 18 mai 1996 pentru modificarea Legii nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului României*, „Monitorul Oficial”, nr. 102, 20 mai 1996, București.
*** (1956), *Молдавская ССР. Административно-территориалное деление на 1января 1955 года*, Кишинев.
*** (1961), *Молдавская ССР. Административно-территориалное деление на 1 марта 1961 года*, Издание III-е, Кишинев.

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)

*** (1941), *Ordonanţa nr. 8 din 12 septembrie 1941*, Tiraspol.
*** (1941), *СССР. Административно-территориалное деление союзных республик на 1 января 1941 года*, Москва.
*** (1947), *СССР. Административно-территориалное деление союзных республик на 1 января 1947 года,* Москва.
http://edh-www.adw.uni-heidelberg.de/home, 15.10.2013-04.09.2014.
http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htp_act?ida=15549, 17.09.2014.

Creation at National Level of the Administrative Data Regarding the Localities in the Romanian Space (Theoretical and Methodological Notes Related to Mapping the Geographical Realities in the Romanian Space)

For mapping of various geographical realities, at the most detailed level, in the Romanian space is necessary, first, knowledge of the network of settlements, since we have information (archaeological, epigraphic, historical, documentary, statistical, political and administrative) and until today. We opted for such an approach, first because the Romanian space is remarkable, over time, by a formidable instability of administrative boundaries, both external (border) and the internal ones (if and when they will be there).

In realization of this approach we have to solve several problems. Among them, we highlight the difficulty of access to information, especially for older ages (prehistory, antiquity, the Middle Ages and, to some extent, for the modern era). This problem can be solved, even partially, by appealing to archaeological finds, inscriptions, documents and the exploitation of onomastic material (place names and / or anthroponyms).

Another problem is the administrative variability (when it existed or can be reconstituted). In view of this, we have opted to insert - both in data file and in the basemaps - the network of settlements in each historical epoch / period, the settlements subordinated to the current basic administrative units (municipalities, cities, municipalities), which will be aggregated at the level of administrative interwar counties. This level of representation will also ensure the comparability – at local and / or county level - between the different analyzed historical periods. We use, however, for each historical period, the existing administrative organisation at the time, to the extent that it exists and / or can be reconstructed.

Related to the previous question, there is another, related to encoding basic administrative units (hamlets, villages, monasteries, isolated farms, estates, small handicraft units - for example, so-called medieval Transylvanian *glăjării* - fortifications, towns, cities, etc.) in so as to be respected both the uniqueness and the continuity of settlement (as long as it has existed) and the membership to higher administrative level existing at the time - on the one hand, and the possibility of his classification timeless (for all analyzed historical periods) in the basic administrative units (present villages, towns, cities) and / or (interwar) counties.

BDD-A22770 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:05 UTC)